

METAALUNIE TERMS AND CONDITIONS

General Terms and Conditions issued by Koninklijke Metaalunie (the Dutch organization for small and medium-sized enterprises in the metal industry), referred to as the METAALUNIE TERMS AND CONDITIONS, filed at the Registry of the Rotterdam District Court on 1 January 2014. Issued by Koninklijke Metaalunie, P.O. Box 2600, 3430 GA Nieuwegein, the Netherlands.

Koninklijke Metaalunie

Article 1: Applicability

1. These Terms and Conditions apply to all offers made by members of Koninklijke Metaalunie, all agreements they conclude and all agreements that may result therefrom, all this in so far as the Metaalunie member is offeror or supplier.
- 1.2. A Metaalunie member using these Terms and Conditions is referred to as the Contractor. The other party is referred to as the Client.
- 1.3. In the event of any conflict between the substance of the agreement concluded between the Contractor and the Client and these Terms and Conditions, the provisions of the agreement will prevail.
- 1.4. These Terms and Conditions may only be used by Metaalunie members.

Article 2: Offers

- 2.1. All offers are without obligation.
- 2.2. If the Client provides the Contractor with data, drawings and the like, the Contractor may rely on their accuracy and completeness and will base its offer on the same.
- 2.3. The prices stated in the offer are based on delivery ex works, Contractor's place of establishment, in accordance with the Incoterms 2010. Prices are exclusive of VAT and packaging.
- 2.4. If the Client does not accept the Contractor's offer, the Contractor is entitled to charge the Client for all costs incurred by the Contractor in making the offer to the Client.

Article 3: Intellectual property rights

- 3.1. Unless otherwise agreed in writing, the Contractor retains the copyright and all industrial property rights in the offers made by it and in the designs, pictures, drawings, models (including trial models), software and the like provided by it.
- 3.2. The rights in the data referred to in paragraph 1 of this article will remain the property of the Contractor irrespective of whether the costs of their production have been charged to the Client. These data may not be copied, used or shown to third parties without the Contractor's prior express written consent. The Client will owe the Contractor an immediately payable penalty of € 25,000 for each breach of this provision. This penalty may be claimed in addition to damages pursuant to the law.
- 3.3. On the Contractor's first demand, the Client must return the data provided to it as referred to in paragraph 1 of this Article -ide within the time limit set by the Contractor. Upon breach of this provision, the Client will owe the Contractor an immediately payable penalty of € 1,000 per day. This penalty may be claimed in addition to damages pursuant to the law.

Article 4: Advice and information provided

- 4.1. The Client cannot derive any rights from advice or information it obtains from the Contractor if this does not relate to the assignment.
- 4.2. If the Client provides the Contractor with data, drawings and the like, the Contractor may rely on their accuracy and completeness in the performance of the agreement.
- 4.3. The Client indemnifies the Contractor from and against all liability to third parties relating to use of the advice, drawings, calculations, designs, materials, samples, models and the like provided by or on behalf of the Client.

Article 5: Delivery period / performance period

- 5.1. The delivery period and/or performance period will be set by the Contractor on an approximate basis.
- 5.2. In setting the delivery period and/or performance period, the Contractor will assume that it will be able to perform the assignment under the conditions known to it at that time.
- 5.3. The delivery period and/or performance period will only commence once agreement has been reached on all commercial and technical details, all necessary data, final and approved drawings and the like are in the Contractor's possession, the agreed payment or instalment has been received and the necessary conditions for performance of the assignment have been satisfied.
- 5.4. a. In the event of circumstances that differ from those that we know to the Contractor when it set the delivery period and/or performance period, it may extend the delivery period and/or performance period by such period as it needs to perform the assignment under such circumstances. If the work cannot be incorporated into the Contractor's schedule, it will be performed as soon as the Contractor's schedule so permits.
- b. In the event of any contract breach, the delivery period and/or performance period will be extended by such period as the Contractor needs to (cause to) supply the materials and parts for such work and to perform the contract addition. If the contract addition cannot be incorporated into the Contractor's schedule, the work will be performed as soon as the Contractor's schedule so permits.
- c. If the Contractor suspends its obligations, the delivery period and/or performance period will be extended by the duration of the suspension. If the continuation of the work cannot be incorporated into the Contractor's schedule, the work will be performed as soon as the Contractor's schedule so permits.
- d. In the event of inclement weather, the delivery period and/or performance period will be extended by the resulting delay.

Article 6: Transfer of risk

- 6.1. Delivery will be made ex works, Contractor's place of establishment, in accordance with the Incoterms 2010. The risk attached to the good passes to the Client at the time the Contractor makes the good available to the Client.
- 6.2. Notwithstanding the provisions in paragraph 1 of this article, the Client and Contractor may agree that the Contractor will arrange for transport. In that event, the risk of storage, loading, transport and unloading will be borne by the Client. The Client may insure itself against these risks.
- 6.3. In the event of a purchase in which a good is exchanged (*inruil*) and the Client retains the good to be exchanged pending delivery of the new good, the risk attached to the good to be exchanged remains with the Client until it has placed this good in the possession of the Contractor. If the Client cannot deliver the good to be exchanged in the condition that it was in when the agreement was concluded, the Contractor may terminate the agreement.

Article 7: Price change

- 7.1. The Contractor may pass on to the Client any increase in costing factors occurring after conclusion of the agreement.
- 7.2. The Client will be obliged to pay the price increase as referred to in paragraph 1 of this article on any of the occasions below, such as at the discretion of the Contractor:
  - a. upon the occurrence of the price increase;
  - b. at the same time as payment of the principal sum; c. on the next agreed payment deadline.

Article 8: Force majeure

- 8.1. The Contractor is entitled to suspend performance of its obligations if it is temporarily prevented from performing its contractual obligations to the Client due to force majeure.
- 8.2. Force majeure is understood to mean, inter alia, the circumstance of failure by suppliers, the Contractor's subcontractors or transport companies engaged by the Contractor to perform their obligations or perform them in good time, weather conditions, earthquakes, fire, power failure, loss, theft or destruction of tools or materials, road blocks, strikes or work stoppages and import or trade restrictions.
- 8.3. If the Contractor's temporary inability to perform lasts for

more than six months, it will no longer be entitled to suspend performance. On expiry of this deadline, the Client and the Contractor may terminate the agreement with immediate effect, but only as regards such part of the obligations that has not yet been performed.

- 8.4. In the event of force majeure where performance is or becomes permanently impossible, both parties are entitled to terminate the agreement with immediate effect as regards such part of the obligations that has not yet been performed.
- 8.5. The parties will not be entitled to compensation for damage suffered or to be suffered as a result of suspension or termination as referred to in this article.

Article 9: Scope of the work

- 9.1. The Client must ensure that all licences, exemptions and other administrative decisions necessary to carry out the work are obtained in good time. The Client is required upon the Contractor's first demand to send the Contractor a copy of the documents mentioned above.
- 9.2. The price of the work does not include:
  - a. the costs of drawing, cutting, grinding, bending, foundation work, cementing, carpentry, plastering, painting, wallpapering, repair work or other construction work;
  - b. the costs of connecting gas, water, electricity or other infrastructural facilities;
  - c. the costs of preventing or limiting damage to any goods present on or near the work site.
  - d. the costs of removal of materials, building materials or waste;
  - e. travel and accommodation expenses.

Article 10: Changes to the work

- 10.1. Changes to the work will in any event result in contract variations work if:
  - a. the design, specifications or contract documents are changed;
  - b. the information provided by the Client is not factually accurate;
  - c. quantities diverge by more than 10% from the estimates.
- 10.2. Contract additions will be charged on the basis of the pricing factors applicable at the time the contract addition is performed. Contract deductions will be charged on the basis of the pricing factors applicable at the time the agreement was concluded.
- 10.3. The Client will be obliged to pay the price of the contract addition as referred to in paragraph 1 of this article on any of the occasions below, such as at the discretion of the Contractor:
  - a. when the contract addition arises;
  - b. at the same time as payment of the principal sum;
  - c. on the next agreed payment deadline.
- 10.4. If the sum of the contract deduction exceeds that of the contract addition, in the final settlement the Contractor may charge the Client 10% of the difference. This provision does not apply to contract deductions that result from a request by the Contractor.

Article 11: Performance of the work

- 11.1. The Client will ensure that the Contractor can carry out its activities without interruption and at the agreed time and that the requisite facilities are made available to it when carrying out its activities, such as:
  - a. gas, water and electricity;
  - b. heating;
  - c. lockable and dry storage space;
  - d. facilities required pursuant to the Working Conditions Act and Working Conditions Regulations.
- 11.2. The Client bears the risk of and is liable for any damage connected with loss, theft, burning and damage to goods belonging to the Contractor, the Client and third parties, such as tools, materials intended for the work or material used in the work, that are located on the work site or at another agreed location.
- 11.3. The Client is obliged to adequately insure itself against the risks referred to in paragraph 2 of this article. In addition, the Client must procure insurance of work-related damage as regards the material to be used. Upon the Contractor's first demand, the Client must send a copy of the relevant insurance policy/policies and proof of payment of the premium. In the event of any damage, the Client is required to report this to its insurer without delay for further processing and settlement.
- 11.4. If the Client fails to perform its obligations as described in the previous paragraphs and this results in delayed performance of the activities, the activities will be carried out as soon as the Client performs its obligations as yet and the Contractor's schedule so permits. The Client is liable for all damage suffered by the Contractor as a result of the delay.

Article 12: Completion of the work

- 12.1. The work is deemed to be completed in the following events:
  - a. when the Client has approved the work;
  - b. when the work is been taken into commission by the Client. If the Client takes part of the work into commission, that part will be deemed to be completed;
  - c. if the Contractor notifies the Client in writing that the work has been completed and the Client does not inform it in writing as to whether or not the work is approved within 14 days of such notification having been made;
  - d. if the Client does not approve the work due to minor defects or missing parts that can be rectified or subsequently delivered within 30 days and that do not prevent the work from being taken into commission.
- 12.2. If the Client does not approve the work, it is required to inform the Contractor of this in writing, stating reasons. The Client must provide the Contractor with the opportunity to complete the work as yet.
- 12.3. The Client indemnifies the Contractor from and against any claims by third parties for damage to non-completed parts of the work caused by use of parts of the work that have already been completed.

Article 13: Liability

- 13.1. In the event of an attributable failure, the Contractor is obliged to perform its contractual obligations as yet.
- 13.2. The Contractor's obligation to pay damages, irrespective of the legal basis, is limited to damage for which the Contractor is insured under an insurance policy taken out by it or on its behalf, but will never exceed the amount paid out under this insurance in the relevant case.
- 13.3. If, for any reason whatsoever, the Contractor cannot invoke the limitation in paragraph 2 of this article, the obligation to pay damages will be limited to a maximum of 15% of the total assignment amount (excluding VAT). If the agreement comprises parts or partial deliveries, the obligation to pay damages is limited to a maximum of 15% (excluding VAT) of the assignment amount of that part or that partial delivery.
- 13.4. The following does not qualify for compensation:
  - a. consequential loss, including business interruption loss, production loss, loss of profit, transport costs and travel and accommodation expenses. The Client may insure

- 13.5. The Contractor is not liable for damage to material provided by or on behalf of the Client where that damage is the result of improper processing.
- 13.6. The Client indemnifies the Contractor from and against all claims by third parties on account of product liability as a result of a defect in a product supplied by the Client to a third party and that consisted, entirely or partially, of products and/or materials supplied by the Contractor. The Client is obliged to compensate all damage suffered by the Contractor in this respect, including the full costs of defence.

Article 14: Warranty and other claims

- 14.1. Unless otherwise agreed in writing, the Contractor warrants the proper execution of the agreed performance for a period of six months after delivery/completion. In the event that a different warranty period is agreed, the other paragraphs of this article are also applicable.
- 14.2. If the agreed performance was not properly executed, the Contractor will decide whether to properly execute it as yet or to credit the Client for a proportionate part of the invoice amount. If the Contractor chooses to properly execute the performance as yet, it will determine the manner and time of execution itself. If the agreed performance consisted (entirely or partially) of the processing of material provided by the Client, the Client must provide new material at its own risk and expense.
- 14.3. Parts or materials that are repaired or replaced by the Contractor must be sent to the Contractor by the Client.
- 14.4. The Client bears the expense of:
  - a. all costs of transport or dispatch;
  - b. costs of disassembly and assembly;
  - c. travel and accommodation expenses.
- 14.5. The Client must in all cases offer the Contractor the opportunity to remedy any defect or to perform the processing again.
- 14.6. The Client may only invoke the warranty once it has satisfied all its obligations to the Contractor.
- 14.7. a. No warranty is given if the defects result from:
  - normal wear and tear;
  - improper use;
  - lack of maintenance or improper maintenance;
  - installation, fitting, modification or repair by the Client or third parties;
  - defects in or unsuitability of goods originating from, or prescribed by, the Client;
  - defects in or unsuitability of materials or auxiliary materials used by the Client.
- b. No warranty is given in respect of:
  - goods supplied that were not new at the time of delivery;
  - the inspection and repair of goods of the Client;
  - parts for which a manufacturer's warranty has been provided.
- 14.8. The provisions of paragraphs 2 to 7 of this article apply mutatis mutandis to any claims by the Client based on breach of contract, non-conformity or on any other basis whatsoever.
- 14.9. The Client cannot assign any rights under this article.

Article 15: Obligation to complain

- 15.1. The Client can no longer invoke a defect in performance if it does not make a written complaint to the Contractor in respect thereof within fourteen days of the date it discovered, or should reasonably have discovered, the defect.
- 15.2. On pain of forfeiture of all rights, the Client must submit complaints regarding the amount invoiced to the Contractor in writing within the payment deadline. If the payment deadline is longer than thirty days, the Client must complain no later than thirty days after the date of the invoice.

Article 16: Failure to take delivery of goods

- 16.1. Upon expiry of the delivery period and/or performance period, the Client is obliged to take delivery of the good or goods forming the subject of the agreement.
- 16.2. The Client must lend all cooperation that can be reasonably expected from it to enable the Contractor to make the delivery.
- 16.3. If the Client does not take delivery of goods, such goods will be stored at the risk and expense of the Client.
- 16.4. Upon breach of the provisions in paragraphs 1 and/or 2 of this article, the Client will owe the Contractor a penalty of € 250 per day, to a maximum of € 25,000. This penalty may be claimed in addition to damages pursuant to the law.

Article 17: Payment

- 17.1. Payment will be made at the Contractor's place of establishment or to an account to be designated by the Contractor.
- 17.2. Unless agreed otherwise, payment will be made as follows:
  - a. in cash where sale is at the service desk;
  - b. in the case of payments in instalments:
    - 40% of the total price upon assignment;
    - 50% of the total price after supply of the material or, if delivery of the material is not included in the assignment, after commencement of the work;
    - 10% of the total price upon completion;
  - c. in all other cases, within thirty days of the date of the invoice.
- 17.3. If the Client fails to comply with its payment obligation, instead of paying the sum of money agreed it will be obliged to comply with a request by the Contractor for payment in kind (*inbetalinggeving*).
- 17.4. The right of the Client to set off or suspend amounts it is owed by the Contractor, save in the event of the Contractor's bankruptcy or if statutory debt rescheduling applies to the Contractor.
- 17.5. Irrespective of whether the Contractor has fully executed the agreed performance, everything that is or will be owed to it by the Client under the agreement is immediately due and payable if:
  - a. deadline for payment has been exceeded;
  - b. an application has been made for the Client's bankruptcy or suspension of payments;
  - c. attachment is levied on the Client's goods or claims;
  - d. the Client (a company) is dissolved or wound up;
  - e. the Client (a natural person) requests to be admitted to statutory debt rescheduling, is placed under guardianship or dies.

17.6 If payment is not made within the agreed payment deadline, the Client will immediately owe interest to the Contractor. The interest rate is 12% per annum, but is equal to the statutory interest rate if the latter rate is higher. When calculating interest, part of a month is regarded as a whole month.

17.7 The Contractor is authorised to set off its debts to the Client with amounts owed by the Client to companies affiliated with the Contractor. In addition, the Contractor is authorised to set off amounts owed to it by the Client with debts to the Client of companies affiliated with the Contractor. Further, the Contractor is authorised to set off its debts to the Client with amounts owed to the Contractor by companies affiliated with the Client. Affiliated companies are understood to mean the companies belonging to the same group, within the meaning of Article 2:24b Dutch Civil Code, and participating interests within the meaning of Article 2:24c Dutch Civil Code.

17.8 If payment is not made within the agreed payment deadline, the Client will owe the Contractor all extrajudicial costs, with a minimum of € 75.

These costs will be calculated on the basis of the following table (principal sum plus interest):

on the first € 3,000	15%
on any additional amount up to € 6,000	10%
on any additional amount up to € 15,000	8%
on any additional amount up to € 60,000	5%
on any additional amount from € 60,000	3%

The extrajudicial costs actually incurred will be owed if these are higher than they would be according to the above calculation.

17.9 If judgment is rendered in favour of the Contractor in legal proceedings, all costs that it has incurred in relation to these proceedings will be borne by the Client.

Article 18: Security

- 18.1. Irrespective of the agreed payment conditions, upon the first demand of the Contractor the Client is obliged to provide such security for payment as the Contractor deems sufficient. If the Client does not comply with such demand within the period set, it will immediately be in default. In that event, the Contractor is entitled to terminate the agreement and to recover its damage from the Client.
- 18.2. The Contractor will retain ownership of any goods delivered as long as the Client:
  - a. fails or will fail in the performance of its obligations under this agreement or other agreements;
  - b. has not paid debts that have arisen due to non-performance of the aforementioned agreements, such as damage, penalties, interest and costs.
- 18.3. As long as the goods delivered are subject to retention of title, the Client may not encumber or alienate the same other than in the ordinary course of its business.
- 18.4. Once the Contractor has invoked its retention of title, it may take possession of the goods delivered. The Client will lend its full cooperation to this end.
- 18.5. The Contractor has a right of pledge and a right of retention in respect of all goods that are or will be held by it for any reason whatsoever and for all claims it has or might acquire against the Client in respect of anyone seeking their sur-render.
- 18.6. If, after the goods have been delivered to the Client by the Contractor in accordance with the agreement, the Client has met its obligations, the retention of title will be revived with regard to such goods if the Client does not meet its obligations under any agreement subsequently concluded.

Article 19: Termination of the Agreement

If the Client wishes to terminate the agreement without the Contractor being in default, and the Contractor agrees to this, the agreement will be terminated by mutual consent. In that case, the Contractor is entitled to compensation for all financial loss, such as loss suffered, loss of profit and costs incurred.

Article 20: Applicable law and competent court

- 20.1. Dutch law applies.
- 20.2. The Vienna Sales Convention (C.I.S.G.) does not apply, nor do any other international regulations the exclusion of which is permitted.
- 20.3. Disputes will be heard exclusively by the Dutch civil court with jurisdiction over the Contractor's place of establishment, unless this is contrary to mandatory law. The Contractor may deviate from this rule of jurisdiction and apply the statutory rules of jurisdiction.

METAALUNIEVOORWAARDEN

Algemene voorwaarden uitgegeven door Koninklijke Metaalunie (ondernemersorganisatie voor het midden- en kleinbedrijf in de metaal) aangeduid als METAALUNIEVOORWAARDEN, Gedeponerd ter griffie van de rechtbank te Rotterdam op 1 januari 2014. Uitgegeven door Koninklijke Metaalunie, Postbus 2600, 3430 GA Nieuwegein.

Koninklijke Metaalunie

Artikel 1: Toepasselijkheid

1.1. Deze voorwaarden zijn van toepassing op alle aanbiedingen die een lid van Koninklijke Metaalunie doet, op alle overeenkomsten die hij sluit en op alle overeenkomsten die hiervan het gevolg kunnen zijn, een en ander voor zover het Metaalunie-aanbieder dan wel leverancier is.

1.2. Het Metaalunie-lid dat deze voorwaarden gebruikt wordt aangeduid als opdrachtnemer. De wederpartij wordt aangeduid als opdrachtgever.

1.3. Bij strijdigheid tussen de inhoud van de tussen opdrachtgever en opdrachtnemer gesloten overeenkomst en deze voorwaarden, gaan de bepalingen uit de overeenkomst voor.

1.4. Deze voorwaarden mogen uitsluitend worden gebruikt door Metaalunieleiden.

Artikel 2: Aanbiedingen

2.1. Alle aanbiedingen zijn vrijblijvend.

2.2. Als opdrachtgever aan opdrachtnemer gegevens, tekeningen en dergelijke verstrekt, mag opdrachtnemer uitgaan van de juistheid en volledigheid hiervan en zal hij zijn aanbieder hierop baseren.

2.3. De in de aanbieding genoemde prijzen zijn gebaseerd op levering af fabriek, "ex works", vestigingsplaats opdrachtnemer, conform Incoterms 2010. De prijzen zijn exclusief omzetbelasting en verpakking.

2.4. Als opdrachtgever de aanbieder van opdrachtnemer niet aanvaardt, heeft opdrachtnemer het recht alle kosten die hij heeft gemaakt om zijn aanbieder te doen bij opdrachtgever in rekening te brengen.

Artikel 3: Rechten van intellectuele eigendom

3.1. Tenzij schriftelijk anders is overeengekomen, behoudt opdrachtnemer de auteursrechten en alle rechten van industriële eigendom op de door hem gedane aanbiedingen, industriële verstrekte ontwerpen, afbeeldingen, tekeningen, (proef)modellen, programmatuur en dergelijke.

3.2. De rechten op de in lid 1 van dit artikel genoemde gegevens blijven eigendom van opdrachtnemer ongeacht of aan opdrachtnemer voor de vervaardiging ervan kosten in rekening zijn gebracht. Deze gegevens mogen zonder voorafgaande uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van opdrachtnemer niet worden gekopieerd, gebruikt of aan derden getoond. Opdrachtnemer is aan opdrachtnemer per overtreding van deze bepaling een direct opeisbare boete verschuldigd van € 25.000,-. Deze boete kan naast schadevergoeding op grond van de wet worden gevorderd.

3.3. Opdrachtnemer moet de aan hem verstrekte gegevens als bedoeld in lid 1 van dit artikel op eerste verzoek binnen een door opdrachtnemer gestelde termijn retourneren. Bij overtreding van deze bepaling is opdrachtgever aan opdrachtnemer een direct opeisbare boete verschuldigd van € 1.000,- per dag. Deze boete kan naast schadevergoeding op grond van de wet worden gevorderd.

Artikel 4: Adviezen en verstrekte informatie

4.1. Opdrachtnemer kan geen rechten ontlenen aan adviezen en informatie die hij van opdrachtnemer krijgt als deze geen betrekking hebben op de opdracht.

4.2. Als opdrachtgever aan opdrachtnemer gegevens, tekeningen en dergelijke verstrekt, mag opdrachtnemer bij de uitvoering van de overeenkomst uitgaan van de juistheid en volledigheid hiervan.

4.3. Opdrachtnemer vrijwaart opdrachtnemer voor elke aanspraak van derden met betrekking tot het gebruik van of de namen opdrachtnemer verstrekte adviezen, tekeningen, berekeningen, ontwerpen, materialen, monsters, modellen en dergelijke.

Artikel 5: Levertijd / uitvoeringsperiode

5.1. De levertijd en/of uitvoeringsperiode worden door opdrachtnemer bij benadering vastgesteld.

5.2. Bij de vaststelling van de levertijd en/of uitvoeringsperiode gaat opdrachtnemer uit van tijdstip dat de opdracht is uitgevoerd onder de omstandigheden die hem op dat moment bekend zijn.

5.3. De levertijd en/of uitvoeringsperiode gaan pas in wanneer over alle commerciële en technische details overeenstemming is bereikt, alle noodzakelijke gegevens, definitieve en goedgekeurde tekeningen en dergelijke in het bezit zijn van opdrachtnemer, de overeengekomen (termijn)betaling is ontvangen én aan de noodzakelijke voorwaarden voor de uitvoering van de opdracht is voldaan.

a. Als er sprake is van andere omstandigheden dan opdrachtnemer bekend waren toen hij de levertijd en/of uitvoeringsperiode vaststelde, kan hij de levertijd en/of uitvoeringsperiode verlängeren met de tijd die hij nodig heeft om de opdracht onder deze omstandigheden uit te voeren. Als de werkzaamheden niet in de planning van opdrachtnemer kunnen worden ingepast, zullen deze worden uitgevoerd zodra zijn planning dit toelaat.

b. Als er sprake is van meerwerk worden de levertijd en/of uitvoeringsperiode verlengd met de tijd die opdrachtnemer nodig heeft om de materialen en onderdelen daarvoor te (laten) leveren en om het meerwerk te verrichten. Als het meerwerk niet in de planning van opdrachtnemer kan worden ingepast, zullen deze worden uitgevoerd zodra zijn planning dit toelaat.

c. Als er sprake is van opschorting van verplichtingen door opdrachtnemer worden de levertijd en/of uitvoeringsperiode verlengd met de duur van de opschorting. Als voortzetting van de werkzaamheden in de planning van opdrachtnemer kan worden ingepast, zullen de werkzaamheden worden uitgevoerd zodra zijn planning dit toelaat.

d. Als er sprake is van onwerkbaar weer worden de levertijd en/of uitvoeringsperiode verlengd met de daardoor ontstane vertraging.

5.4. Opdrachtnemer is gehouden alle kosten die opdrachtnemer maakt als gevolg van een vertraging in de levertijd en/of uitvoeringsperiode zoals vermeld in lid 4 van dit artikel te voldoen.

5.5. Overschrijding van de levertijd en/of uitvoeringsperiode geeft in geen geval recht op schadevergoeding of ontbinding.

Artikel 6: Risico-overslag

6.1. Levering vindt plaats af fabriek, "ex works", vestigingsplaats opdrachtnemer, conform Incoterms 2010. Het risico van de zaak gaat over op het moment dat opdrachtnemer deze ter beschikking stelt aan opdrachtgever.

6.2. Ongeacht het bepaalde in lid 1 van dit artikel kunnen opdrachtgever en opdrachtnemer overeenkomen dat opdrachtnemer voor het transport zorgt. Het risico van opslag, laden, transport en lossen rust in dat geval op opdrachtgever. Opdrachtnemer kan zich tegen deze risico's verzekeren.

6.3. Als sprake is van inruil en opdrachtgever in afwachting van aflevering van de nieuwe zaak die in te ruilen zaak onder zich houdt, blijft het risico van de in te ruilen zaak bij opdrachtgever tot het moment dat hij deze in het bezit heeft gesteld van opdrachtnemer. Als opdrachtgever de in te ruilen zaak niet kan leveren in de staat waarin deze verkeerde toe de overeenkomst werd gesloten, kan opdrachtnemer de overeenkomst ontbinden.

Artikel 7: Prijswijziging

7.1. Opdrachtnemer mag een stijging van kostprijsbepalende factoren die is opgetreden na het sluiten van de overeenkomst aan opdrachtgever doorberekenen.

7.2. Opdrachtgever is gehouden de prijsstijging zoals bedoeld in lid 1 van dit artikel naar keuze van opdrachtnemer op een van de onderstaande momenten te voldoen:

- a. als de prijsstijging zich voor doet;
- b. tegelijk met betaling van de hoofdsom;
- c. bij de eerstvolgende overeengekomen betalingstermijn.

Artikel 8: Overmacht

8.1. Opdrachtnemer heeft het recht de nakoming van zijn verplichtingen op te schorten als hij door overmacht tijdelijk is verhinderd zijn contractuele verplichtingen jegens opdrachtgever na te komen.

8.2. Onder overmacht wordt onder meer verstaan de omstandigheid dat leveranciers, onderaannemers van opdrachtnemer of door opdrachtnemer ingeschakelde transporteurs niet of niet tijdig voldoen aan hun verplichtingen, het weer, aardbevingen, brand, stroomstoring, verlies, diefstal of verlopen gaan van gereedschappen of materialen, geblokkeerde stellingen of werkkonvoluties en import- of handelsbeperkingen.

8.3. Opdrachtnemer is niet meer bevoegd tot opschorting als de tijdelijke onmogelijkheid tot nakoming meer dan zes maanden heeft geduurd. Opdrachtgever en opdrachtnemer kunnen de overeenkomst na afloop van deze termijn met onmiddellijke ingang beëindigen, maar uitsluitend voor dat deel van de verplichtingen dat nog niet is nagekomen.

8.4. Indien er sprake is van overmacht en nakoming blijvend onmogelijk is of wordt, zijn beide partijen gerechtigd om de overeenkomst met onmiddellijke ingang te beëindigen voor dat deel van de verplichtingen dat nog niet is nagekomen.

8.5. Partijen hebben geen recht op vergoeding van de als gevolg van de opschorting of de beëindiging in de zin van dit artikel geleden of te lijden schade.

Artikel 9: Omvang van het werk

Opdrachtnemer moet ervoor zorgen dat alle vergunningen, ontfengingen en andere beschikkingen die noodzakelijk zijn om het werk uit te voeren tijdig zijn verkregen. Opdrachtnemer is verplicht op eerste verzoek van opdrachtnemer een afschrift van de hiervoor genoemde bescheiden aan hem toe te zenden.

In de prijs van het werk zijn niet begrepen:
a. de kosten voor grond-, hei-, hak-, break-, funderings-, metsel-, timmer-, stukadoors-, schilder-, behangers-, herstelwerk of ander bouwkundig werk;
b. de kosten voor aansluiting van gas, water, elektriciteit of andere infrastructurele voorzieningen;
c. de kosten ter voorkoming of beperking van schade aan op of bij het werk aanwezige zaken;
d. de kosten voor afvoer van materialen, bouwstoffen of afval; e. reis- en verblijfkosten.

Artikel 10: Wijzigingen in het werk

10.1. Wijzigingen in het werk resulteren in ieder geval in meer- of minderwerk als:
a. er sprake is van een wijziging in het ontwerp, de specificaties of het bestek;
b. de door opdrachtgever verstrekte informatie niet overeenstemt met de werkelijkheid;
c. geschatte hoeveelheden meer dan 10% afwijken.

10.2. Meerwerk wordt berekend op basis van de prijsbepalende factoren die gelden op het moment dat het meerwerk wordt verricht. Minderwerk wordt verrekend op basis van de prijsbepalende factoren die gelden op het moment van het sluiten van de overeenkomst.

10.3. Opdrachtnemer is gehouden de prijs van het meerwerk zoals bedoeld in lid 1 van dit artikel naar keuze van opdrachtnemer op een van de onderstaande momenten te voldoen:
a. als het meerwerk zich voor doet;- b. tegelijk met betaling van de hoofdsom;
- c. bij de eerstvolgende overeengekomen betalingstermijn.

10.4. Als de som van het minderwerk dat van het meerwerk overtreft, mag opdrachtnemer bij de eindafrekening 10% van het verschil bij opdrachtgever in rekening brengen. Deze bepaling geldt niet voor minderwerk dat het gevolg is van een verzoek van opdrachtnemer.

Artikel 11: Uitvoering van het werk

11.1. Opdrachtnemer zorgt ervoor dat opdrachtnemer zijn werkzaamheden ongestoerd en op het overeengekomen tijdstip kan verrichten en dat hij bij de uitvoering van zijn werkzaamheden de beschikking krijgt over de benodigde voorzieningen, zoals:
a. gas, water en elektriciteit;
b. verwarming;
c. afsluitbare droge opslagruimte;
d. op grond van de Arbowet en -regelgeving voorgeschreven voorzieningen.

11.2. Opdrachtnemer draagt het risico en is aansprakelijk voor schade in verband met verlies, diefstal, verbranding en beschadiging van zaken van opdrachtnemer, opdrachtgever en derden, zoals gereedschappen, voor het werk bestemde materialen of bij het werk gebruikt materieel, die zich bevinden op de plaats waar de werkzaamheden worden verricht of op een andere overeengekomen plaats.

11.3. Opdrachtnemer is gehouden zich adequaat te verzekeren tegen de risico's genoemd in lid 2 van dit artikel. Opdrachtnemer dient daarnaast te zorgen voor verzekering van het werkrisico van te gebruiken materieel. Opdrachtnemer dient opdrachtnemer op eerste verzoek een kopie van de betreffende verzekering(en) en een bewijs van betaling van de premie te sturen. Als er sprake is van schade is opdrachtgever verplicht dit onverwijld bij zijn verzekeraar te melden ter verdere behandeling en afwikkeling.

11.4. Als opdrachtgever zijn verplichtingen zoals omschreven in de vorige leden van dit artikel niet nakomt en daardoor vertraging in de uitvoering van de werkzaamheden ontstaat, zullen de werkzaamheden worden uitgevoerd zodra opdrachtgever alsnog aan al zijn verplichtingen voldoet en de planning van opdrachtnemer dit toelaat. Opdrachtnemer is aansprakelijk voor alle voor opdrachtnemer uit de vertraging voortvloeiende schade.

Artikel 12: Oplevering van het werk

12.1. Het werk wordt als opgeleverd beschouwd in de volgende gevallen:
a. als opdrachtgever het werk heeft goedgekeurd;
b. als het werk door opdrachtgever in gebruik is genomen. Neemt opdrachtgever een deel van het werk in gebruik dan wordt dat gedeelte als opgeleverd beschouwd;
c. als opdrachtnemer schriftelijk aan opdrachtgever heeft meegedeeld dat het werk is voltooid en opdrachtgever niet binnen 14 dagen na de mededeling schriftelijk kenbaar heeft gemaakt of het werk al dan niet is goedgekeurd;
d. als opdrachtgever het werk niet goedkeurt op grond van kleine gebreken of ontbrekende onderdelen die binnen 30 dagen kunnen worden hersteld of nageleverd en die ingebruikname van het werk niet in de weg staan.

2.5. Keurt opdrachtgever het werk niet goed dan is hij verplicht dit onder opgave van redenen schriftelijk kenbaar te maken aan opdrachtnemer. Opdrachtgever dient opdrachtnemer in de gelegenheid te stellen het werk alsnog op te leveren.

2.6. Opdrachtgever vrijwaart opdrachtnemer voor aanspraken van derden voor schade aan niet opgeleverde delen van het werk veroorzaakt door het gebruik van reeds opgeleverde delen van het werk.

Artikel 13: Aansprakelijkheid

3.4. In geval van een toerekenbare tekortkoming is opdrachtnemer gehouden zijn contractuele verplichtingen alsnog na te komen.

3.5. De verplichting tot schadevergoeding van opdrachtnemer op grond van welke wettelijke grondslag ook, is beperkt tot die schade waartegen opdrachtnemer uit hoofde van een door of ten behoeve van hem gesloten verzekering verzekerd is, maar is nooit hoger dan het bedrag dat in al het betreffende ge-val door deze verzekering wordt uitbetaald.

3.6. Als opdrachtnemer om welke reden dan ook geen beroep toekomt op de beperking van lid 2 van dit artikel, is de verplichting tot schadevergoeding beperkt tot maximaal 15% van de oprachtnomsom (exclusief BTW) van de opdrachtnomsom dat onderdeel d die deelleviering.

3.7. Niet voor vergoeding in aanmerking komt: gevogelsschade. Onder gevogelsschade wordt onder meer verstaan stagnatieschade, productieverlies, gedeerde winst, transportkosten en reis- en verblijfkosten. Opdrachtgever kan zich indien mogelijk tegen deze schade verzekeren; opzichtschaade. Onder opzichtschaade wordt onder andere verstaan schade die door of tijdens de uitvoering van het werk wordt toegebracht aan zaken waaraan wordt gewerkt of aan zaken die zich bevinden in de nabijheid van de plaats waar wordt gewerkt. Opdrachtgever kan zich deze-geest schade veroorzaakt door opzet of bewuste roekeloosheid van hulpstukpersoneel of niet leidinggevende ondergeschikten van opdrachtnemer.

3.8. Opdrachtnemer is niet aansprakelijk voor schade aan door of namens opdrachtnemer aangeleverd materiaal als gevolg van een niet deugdelijk uitgevoerde bewerking.

3.9. Opdrachtnemer vrijwaart opdrachtnemer voor alle aanspraken van derden wegens productaansprakelijkheid als gevolg van een gebrek in een product dat door opdrachtgever aan een derde is geleverd en dat (mede) bestond uit door opdrachtnemer geleverde producten en/of materialen. Opdrachtnemer is gehouden alle voor opdrachtnemer in dit verband geleden schade waaronder de (volledige) kosten van vervoer te vergoeden.

Artikel 14: Garantie en overige aanspraken

4.1. Tenzij schriftelijk anders is overeengekomen staat opdrachtnemer voor een periode van zes maanden na (op)levering in voor de goede uitvoering van de overeengekomen prestatie. Als een dergelijke garantiestermijn is overeengekomen, zijn de overige leden van dit artikel eveneens van toepassing.

4.5. Als de overeengekomen prestatie niet deugdelijk is geweest, zal opdrachtnemer de keuze maken of hij deze alsnog deugdelijk uitvoert of opdrachtgever credietreft voor een evenredig deel van de factuur. Kiest opdrachtnemer voor het alsnog deugdelijk uitvoeren van de prestatie, bepaalt hij zelf de wijze en het tijdstip van uitvoering. Bestond de overeengekomen prestatie (mede) uit het bewerken van door opdrachtgever aangeleverd materiaal, dan dient opdrachtgever voor eigen rekening en risico nieuw materiaal aan te leveren.

4.6. Onderdelen of materialen die door opdrachtnemer worden hersteld of vervangen, moeten door opdrachtgever aan hem worden toegezonden.

4.7. Voor rekening van opdrachtgever komen: alle transport- of verzendkosten; kosten voor demontage- en montage; reis- en verblijfkosten.

4.8. Opdrachtnemer moet opdrachtnemer in alle gevallen de gelegenheid bieden een eventueel gebrek te herstellen of de bewerking opnieuw uit te voeren.

4.9. Opdrachtnemer kan alleen een beroep doen op garantie na-dat hij aan al zijn verplichtingen ten opzichte van opdrachtnemer heeft voldaan.

4.17. Geen garantie wordt gegeven op: geleverde zaken die niet nieuw waren op het moment van levering; het keuren en repareren van zaken van opdrachtgever; onderdelen waarvoor fabrieksgarantie is verleend.

2. Het bepaalde in de leden 2 t/m 7 van dit artikel is van overeenkomstige toepassing bij eventuele aanspraken van opdrachtgever op grond van wanprestatie, non-conformiteit of welke andere grondslag dan ook.

3. Opdrachtnemer kan rechten uit hoofde van dit artikel niet overdragen.

Artikel 15: Klachtplicht

5.7. Opdrachtnemer kan op een gebrek in de prestatie geen beroep meer doen, als hij hierover niet binnen veertien dagen nadat hij het gebrek heeft ontdekt of redelijkerwijs had behoren te ontdekken schriftelijk bij opdrachtnemer heeft geklaagd.

5.8. Opdrachtnemer moet klachten over de hoogte van het factuurbedrag, op straffe van vervol van alle rechten, binnen de betalingstermijn schriftelijk bij opdrachtnemer hebben ingediend. Als de betalingstermijn langer is dan dertig dagen, moet opdrachtgever uiterlijk binnen dertig dagen na factuur-datum schriftelijk hebben geklaagd.

Artikel 16: Niet afgenomen zaken

6.4. Opdrachtnemer is verplicht na afloop van de levertijd en/of uitvoeringsperiode de zaak of zaken die onderwerp zijn van de overeenkomst op de overeengekomen plaats af te nemen.

6.5. Opdrachtnemer dient alle medewerking te verlenen die redelijkerwijs van hem kan worden verwacht teneinde opdrachtnemer tot aflevering in staat te stellen.

6.6. Niet afgenomen zaken worden voor rekening en risico van opdrachtgever opgeslagen.

6.7. Bij overtreding van het bepaalde uit de leden 1 en/of 2 van dit artikel is opdrachtgever aan opdrachtnemer een boete ver-

schuldigd van € 250,- per dag met een maximum van € 25.000,-. Deze boete kan naast schadevergoeding op grond van de wet worden gevorderd.

Artikel 17: Betaling

7.3. Betaling wordt gedaan op de plaats van vestiging van opdrachtnemer of op een door opdrachtnemer aan te wijzen rekening.

7.4. Tenzij anders overeengekomen vindt betaling als volgt plaats:
a. bij balieoverkoop contant;
b. bij termijnbetaling:
50% van de totale prijs bij opdracht;
50% van de totale prijs na aanvoer van het materiaal of als levering van materiaal niet in de opdracht is begrepen na aanvang van de werkzaamheden;
10% van de totale prijs bij oplevering;
c. in alle overige gevallen binnen dertig dagen na factuurdatum.

7.5. Als opdrachtgever zijn betalingsverplichting niet nakomt is hij verplicht om, in plaats van betaling van de overeengekomen geldsom, te voldoen aan een verzoek van opdrachtnemer om inbetalinggeving.

7.6. Het recht van opdrachtnemer om zijn vorderingen op opdraa-verklaren te verruimen of om op te schorten is uitgesloten, tenzij er sprake is van falissement van opdrachtnemer of de wettelijke schuldsanering op opdrachtnemer van toepassing is.

7.7. Ongeacht of opdrachtnemer de overeengekomen prestatie volledig heeft uitgevoerd, is alles wat opdrachtgever uit hoofde van de overeenkomst aan hem verschuldigd is of zal zijn onmiddellijk opeisbaar als:
a. een betalingstermijn is overschreden;
b. het falissement of de surseance van betaling van opdrachtgever is aangevaard;
c. beslag op zaken of vorderingen van opdrachtgever wordt gelegd;
d. opdrachtgever (vennootschap) wordt ontbonden of geliquideerd;
e. opdrachtgever (natuurlijk persoon) het verzoek doet te worden toegelaten tot de wettelijke schuldsanering, onder curatele wordt gesteld of is overleden.

7.8. Wanneer betaling niet heeft plaatsgevonden binnen de overeengekomen betalingstermijn, is opdrachtgever direct rente aan opdrachtnemer verschuldigd. De rente bedraagt 12% per jaar, maar is gelijk aan de wettelijke rente als deze hoger is. Bij de renteberekening wordt een gedeelte van de maand gezien als een volle maand.

7.9. Opdrachtnemer is bevoegd zijn schulden aan opdrachtnemer te verhalen met voorkeuren van aan opdrachtnemer geleverde ondernemingen op opdrachtgever. Daarnaast is opdrachtnemer bevoegd zijn vorderingen op opdrachtgever te verrekken met schulden van aan opdrachtnemer geleverde ondernemingen aan opdrachtgever. Verder is opdrachtnemer bevoegd zijn schulden aan opdrachtgever te verrekken met vorderingen op aan opdrachtgever geleverde ondernemingen. Onder geleverde ondernemingen worden de ondernemingen die tot dezelfde groep, in de zin van artikel 2:24c BW, behoren, en een deelneming in de zin van artikel 2:24c BW verstaan.

7.10. Indien betaling niet heeft plaatsgevonden binnen de overeengekomen betalingstermijn is opdrachtgever aan opdrachtnemer alle buitengerechtigde kosten verschuldigd met een minimum van € 75,-.

Deze kosten worden berekend op basis van de volgende tabel (hoofdsom incl. rente):

over de eerste € 3.000,-	15%
over het meerdere tot € 6.000,-	10%
over het meerdere tot € 15.000,-	8%
over het meerdere tot € 60.000,-	5%
over het meerdere vanaf € 60.000,-	3%

De werkelijk gemaakte buitengerechtigde kosten zijn verschuldigd, als deze hoger zijn uit bovenstaande berekening volgt.

b. Als opdrachtnemer in een gerechtelijke procedure in het ge-lijk wordt gesteld, komen alle kosten die hij in verband met deze procedure heeft gemaakt voor rekening van opdrachtgever.

Artikel 18: Zekerheden

17.9. Ongeacht de overeengekomen betalingscondities is opdrachtnemer verplicht op eerste verzoek van opdrachtnemer een naar diens oordeel voldoende zekerheid voor betaling te verstrekken. Als opdrachtgever niet binnen de gestelde termijn aan voldoet, raakt hij direct in verzuim. Opdrachtnemer heeft in dat geval het recht de overeenkomst te ontbinden en zijn schade op opdrachtgever te verhalen.

17.10. Opdrachtnemer blijft eigenaar van geleverde zaken zolang opdrachtnemer niet is voldaan. Opdrachtnemer is aansprakelijk; tekortschiet of tekort zal schieten in de nakoming van zijn verplichting uit deze of andere overeenkomsten; vorderingen die voortvloeien uit het niet nakomen van bovengenoemde overeenkomsten, zoals schade, boete, rente en kosten, niet heeft voldaan.

17.11. Zolang er op geleverde zaken een eigendomsvoorbehoud rust, mag opdrachtgever deze buiten zijn normale bedrijfsuit-oefening niet bezwaren of vreemden.

17.12. Nadat opdrachtnemer zijn eigendomsvoorbehoud heeft ingetrokken, mag hij de geleverde zaken terughalen. Opdrachtnemer zal daartoe alle medewerking verlenen.

17.13. Opdrachtnemer heeft op alle zaken die hij uit welke hoefde ook onder zich heeft of zal krijgen en voor alle vorderingen die hij op opdrachtgever heeft of mocht krijgen ten opzichte van een ieder die daarvan afgifte verlangt een pandrecht en een retentierecht.

17.14. Als opdrachtgever, nadat de zaken conform de overeenkomst door opdrachtnemer aan hem zijn geleverd, aan zijn verplichtingen heeft voldaan, hiermee instemt, wordt de overeenkomst ten aanzien van deze zaken als opdrachtgever zijn verplichtingen uit een later gesloten overeenkomst niet nakomt.

Artikel 19: Beëindiging van de overeenkomst

Als opdrachtgever de overeenkomst wil beëindigen zonder dat er sprake is van een tekortkoming van opdrachtnemer en opdrachtnemer hiertoe instemt, wordt de overeenkomst met wederzijds goedvinden beëindigd. Opdrachtnemer heeft in dat geval recht op vergoeding van alle vermogensschade zoals geleden verlies, gedeerde winst en gemaakte kosten.

Artikel 20: Toepasselijk recht en bevoegd rechter

17.10. Het Nederlands recht is van toepassing.

17.11. Het Weens koopverdrag (C.I.S.G.) is niet van toepassing, evenmin als enige andere internationale regeling waaraan uitsluiting is toegestaan.

17.12. Alleen de Nederlandse burgerlijke rechter die bevoegd is in de vestigingsplaats van opdrachtnemer heeft kennis van geschillen, tenzij dit in strijd is met het dwingend recht. Opdrachtnemer mag van deze bevoegdheidsregel afwijken en de wettelijke bevoegdheidsregels handhaven.